

چرتکه

دوران لاکچری شدن همه‌چیز

بخش اقتصاد– کرونا اقتصاد را در سطوح مختلف به لرزه انداخته است؛ گروه‌های بسیاری از مزدبگیران موقت و فصلی، کار خود را از دست داده‌اند و تعداد بسیاری نیز به خاطر تعطیلی موقت خطوط تولید، مجبور شده‌اند تعدیل ناخواسته را به جان بخرند، تا جایی که براساس آمار رسمی، حدود نُهصد هزار نفر در صف متقاضیان رسمی بیمه بیکاری کرونا، منتظر ایستاده‌اند.

در این شرایط، دولت به‌جای حمایت غذایی و ضروری که می‌تواند از طریق «کارت‌های اعتباری شارژشونده» انجام شود و کمبودهای خوراکی و ضروری خانوارها را برآورده سازد، اقدام به تزریق نقدینگی در قالب‌ها و فرم‌های مختلف کرده است، از «حمایت معیشتی کرونا» که به اقشار آسیب‌پذیر مبلغ ناچیز ۲۰۰ تا ۶۰۰ هزار تومان داده می‌شود تا وام‌های حمایتی از مشاغلی که بازار کار خود را از دست داده‌اند.

جدا از هوشمند نبودن و ناکافی بودن این حمایت‌های نقدی، تزریق نقدینگی در جامعه، در شرایطی که خود دولت با افزایش قانونمند و اصولی دستمزد کارگران مخالفت کرده است، می‌تواند توازن اقتصاد را بیش از پیش برهم بزند و موجب بروز مشکلات بسیار شود.

مساله اصلی اینجاست که این نوع کمک‌های نقدی که مبلغ آن بسیار ناکافی است، نمی‌تواند نیازهای ضروری و اساسی خانوارها را به صورت نظام‌مند و فارغ از دغدغه برطرف کند؛ درحالیکه اگر دستمزد نیروی کار براساس اصول و متناسب با نیازهای زندگی افزایش یابد، نیازهای خانوارها با الگوی ترجیحی خود خانوارها به صورت اصولی برطرف خواهد شد؛ کارگر با دستمزد مکفی می‌تواند نیازهای خوراکی خانوار را به صورت شایسته برطرف کند، هزینه‌های دیگر زندگی مانند حمل و نقل، مسکن و سایر هزینه‌ها را نیز بپردازد و در ضمن باید بتواند با دستمزد خود برای آینده پس‌انداز کند اما دولت با ادعای تورم‌زا بودن دستمزد، همواره با افزایش عادلانه و مکفی مزد کارگران مخالفت کرده است؛ این درحالیست که خود دولت با تزریق نقدینگی تحت پارادیم «پارانه» یکی از بزرگترین مولدان تورم و گرانی بوده است، این واقعیت حتی در گزارش‌های رسمی منتشره به وضوح دیده می‌شود.

فرامرز توفیقی، رئیس کمیته دستمزد کانون عالی شوراها ضمن یادآوری وعده‌های دولت برای رساندن تورم در سال ۹۹ به زیر ۲۰ درصد می‌گوید، سیاست‌های پولی دولت، بسیار مخرب و تورم‌زاست؛ با این سیاست‌ها که غالباً بر مبنای پارانره‌پردازی شکل گرفته‌اند، نه بحران معیشتی مردم حل می‌شود و نه می‌توان تورم را کنترل کرد. اکنون شاخصه‌های نگران‌کننده‌های در اقتصاد داریم مانند فاصله بیش از ۳ درصدی میان تورم استانها، مشکلات ضربیب جینی و تلاش‌های ناکام دولت برای جمع‌آوری پول نقد مردم.

او به افزایش چشمگیر نرخ طلا و دلار اشاره می‌کند و می‌گوید: فعالان کارگری سالهاست که نسبت به ادامه این سیاست‌ها هشدار داده‌اند، در سالهای گذشته بارها گفتیم که اگر مزد عادلانه و عدالت دستمزدی برقرار نشود، در آینده نه چندان دور شاهد افت نرخ ازدواج و فرزندآوری خواهیم بود؛ این اتفاق ناگوار، امروز رخ داده است. حالا بار سنگین آزادسازی اقتصاد، تنها بر دوش کارگران و زحمتکشان افتاده است و تنها مظلوم این بازار ناعادلانه، مزد کارگر است. مزدی که بارها ادعا کرده‌اند، تورم‌زاست؛ آیا این افزایش قیمت‌ها که اکنون می‌بینیم، محصول افزایش دستمزد کارگر است؟

لاکچری شدن همه چیز

توفیقی در ارتباط با لاکچری شدن همه چیز می‌گوید: معمولی‌ترین غذاها، ساده‌ترین موبایل‌ها، بی‌کیفیت‌ترین خودروها، سطح پایین‌ترین خانه‌ها، لاکچری شده‌اند. تورم و گرانی دست به دست هم داده‌اند تا طبقه متوسط رو به پایین را از دم دستی‌ترین آرزوهای خود محروم کنند. واقعا تا همین چهار سال پیش خرید یک موبایل، زحمات آنچنانی نداشت. با یک صرفه‌جویی مختصر می‌شد یک موبایل خوب خرید. حالا اما باید حقوق یک ماه را تنها برای خرید یک گوشی موبایل ساده داد که کمترین امکانات را هم ندارد. تا همین چند سال پیش، در پایتخت آنهایی که به دنبال خرید خانه بودند می‌گفتند که از پایین شهر شروع می‌کنیم و انشالله بعد از چند سال کم کم خانه را عوض می‌کنیم. حالا در همان پایین شهر باید میلیاردها تومان پول داشته باشی تا بتوانی یک خانه کوچک، بد نقشه، بدون آسانسور، انباری و پارکینگ داشته باشی. در جنوبی‌ترین نقاط تهران، قیمت برخی از خانه‌ها به میلیارد می‌رسد؛ واقعاً چند سال باید کار کرد تا یک خانه خرید؟ تا همین چند سال پیش، کارگر وقتی کاری نداشت یا شغل اولش کفاف زندگی را نمی‌داد، با خود می‌گفت یک پراید می‌خرم، کار می‌کنم و خرج خودم و خانواده‌ام را درمی‌آورم. فرض و قوله‌ای می‌کرد و یک ماشین می‌خريد و زندگی‌اش را می‌چرخاند. حالا چه کند؟ با پراید هشتاد، نود میلیونی به فکر چه کاری باشد؟ از چه کسی قرض کند؟! پس درست است که ادعا کنیم همه چیز لاکچری شده است. عصر «چینی بندزن‌ها» در ایران تقریباً تمام شده بود اما بالاترفتن قیمت‌ها باعث شد تا مردمی که توان مقابله با تورم و گرانی را ندارند دوباره به سبک زندگی قدیم خود برگردند و وسایل زندگی‌شان را بند بزنند.

او ادامه می‌دهد: این لاکچری شدن جدا از مشکلات اقتصادی، تاثیر مستقیمی روی مسائل اجتماعی و فرهنگی می‌گذارد که اولین آن فاصله طبقاتی است. فاصله طبقاتی که امروز به وضوح قابل مشاهده است. برخی آنقدر دارند که نمی‌دانند چه کنند و عده‌ای هیچ ندارند و نمی‌دانند چه کنند! این لاکچری شدن است که باعث افزایش بزهکاری در جامعه می‌شود. برخی وقتی به صورت عادی نتوانند به آرزوهای خود برسند، از روش‌های غیرمعمولی برای این کار استفاده می‌کنند. دوست دارد گوشی خوب داشته باشد، زدی می‌کند به همین سادگی. پدر خانواده کارمند است و سعی کرده در تمام این سال‌ها سالم زندگی کند اما وقتی سیل درخواست‌ها از سوی خانواده به سمت او روانه می‌شود و نمی‌تواند آنها را برآورده کند، به فکر کارهای دیگر می‌افتد مثلاً رشوه می‌گیرد یا به اختلاس فکر می‌کند. به همین سادگی با درست مدیریت نکردن اقتصاد، جامعه را از نیکی به سمت بدی هل می‌دهیم و از خود سوال می‌کنیم، به کجا چنین شتابان!؟

{اقتصاد}

چرا مردم عادی مالیات می‌دهند، اما شرکتهای بزرگ نه؟

قیف وارونه مالیات‌گیری در ایران

بخش اقتصاد– یکی از مهم‌ترین مسائلی که در نظام اقتصادی ایران وجود دارد، عدم وجود عدالت مالیاتی است، در حالیکه تولیدکنندگان، صنعت‌گران، کارمندان و کارگران با توجه به اطلاعاتی که از آن‌ها وجود دارد، مالیات خود را می‌پردازند، در طرف مقابل به علت عدم وجود بانک‌های اطلاعاتی و فضای شفاف، عده‌ای درآمدهای میلیاردی به جیب می‌زنند، اما ریالی مالیات نمی‌دهند. مالیات در کشورهای توسعه یافته مهم‌ترین منبع درآمدی دولت‌ها است، اما در اقتصاد نفتی ایران، سال‌ها نسبت به مالیات کم‌توجهی شده، و فرار مالیاتی به ترفندی رایج در اقتصاد ایران تبدیل شده است، حال در چنین شرایطی دولت به دنبال جایگزینی درآمدهای مالیاتی به جای درآمدهای نفتی است. اما این مالیات را از چی کسی قرار است بگیرد؟

فرار مالیاتی ۸۰ هزار میلیارد تومانی در سال

حسین راغفر اقتصاددان در گفتگو با فرارو با اشاره به اینکه سالیانه به طور متوسط ۸۰ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی در اقتصاد ایران رخ می‌دهد، اظهار داشت: می‌توان گفت نظام مالیات ستانی در ایران بسیار فشل و ناکارآمد است، در حالی بسیاری از بنگاه‌ها بزرگ اقتصادی از زیر دادن

بانک‌ها چگونه سهام مردم را فروختند

بخش اقتصاد– بروز مشکلات متعدد به ویژه عدم شفافیت در فروش سهام عدالت سهامداران موجب نارضایتی برخی از سهامداران شده است در این بین آزادسازی ۶۰ درصدی سهام بر مشکلات قبل بیش از پیش می‌افزاید. به گزارش مهر، مشکلات فروش سهام عدالت از جمله شفاف نبودن فرایند آن و عدم اطلاع رسانی درباره مقدار فروش سهام به سهامداران، اعتراض تعداد زیادی از کسانی که درخواست فروش سهام عدالت داده‌اند را به همراه داشته است.

۳۰ درصد از سهام عدالت پس از مهلت بیش از یک ماه‌ای که برای انتخاب روش آن در نظر گرفته شد برای کسانی که روش مستقیم را انتخاب کردند، آزاد شد و برای این کار دو مسیر ثبت فروش از طریق بانک‌ها و یا ثبت نام در کارگزاری‌ها معرفی شد. بنا بر اعلام حسین فیهمی، سخنگوی سهام عدالت، بیش از ۲ میلیون سهامدار عدالت، سهامشان را به فروش رسانده‌اند اما فروش سهام ۶۰۰ هزار نفر از آنها به دلایلی هنوز انجام نشده است.

بانک‌ها چگونه سهام مردم را فروختند؟

مدیر عامل کارگزاری یکی از بانک‌ها، در زمینه نحوه فروش سهام عدالت، گفت: چون مدل فروش سهام عدالت، مدل تازه‌ای است، راه حلی که به آن رسیدیم این بود که بانک‌ها هر هفته اطلاعات ثبت نام کنندگان را به شرکت کارگزاری طرف قرارداد خود اعلام می‌کنند، کارگزاری نیز لیست اسامی را طی نامه‌ای برای شرکت سپرده گذاری ارسال می‌کند و شرکت سپرده گذاری پرتفوی سهامدار را معرفی می‌کند و سپس کارگزاری فروش را انجام می‌دهد. طبق قوانین و مقررات باید دو روز بعد از فروش سهام، دارایی به حساب صاحبان سهام واریز شود اما چون تعداد مراجعات و رفت و برگشت‌ها زیاد است واریز وجه در این زمان مقدور نیست.

این مدیرعامل کارگزاری همچنین درباره قیمت فروش سهام عدالت، افزود: کارگزاری‌های بانکی باید با ناظر بورس و فرابورس در فروش سهام هماهنگ باشند بنابراین از سمت سازمان بورس نظارت وجود دارد به عنوان نمونه در کارگزاری نمی‌توان سهامی که در صف فروش است را فروخت بلکه ما تنها سهام‌هایی که صف خرید هستند را می‌فروشیم و یا اگر سهم متعادل باشد حتماً به قیمت بالاتر می‌فروشیم و مردم اطمینان داشته باشند که حساسیت

کیان امروز سال بیست و چهارم / شماره ۵۵۲۷

معاون وزیر مسکن اعلام کرده تنها یک بانک خصولتی مالک ۱۰۰۰ واحد خالی در تهران است، بیان داشت: اما این مسئول دولتی نام این بانک را نبرده، اما کاملاً مشخص است، همین‌بانک‌ها اقتصاد ایران را نابود کردند، در حالیکه وظیفه ذاتی آن‌ها واسطه‌گری مالی به بیان اعطای وام‌های خرد به مردم و تسهیلات کلان به بخش تولید کشور است، اما آن‌ها برای کسب سود بیشتر بنگاه‌داری می‌کنند یا اینکه ملک، ارز و سکه و طلا می‌خرند، بعد مسلم است که با این عملکرد، وضعیت مملکت این می‌شود، جالب است بانک‌ها بابت این فعالیت‌های مخرب و سوداگرانه ریالی مالیات نمی‌دهند و معاون وزیر حتی حاضر نیست، نام بانک متخلف که خلاف آن محرز شده را اعلام کند.

در اقتصاد زیرزمینی ایران فرار مالیاتی گسترده است

سیاوش غیبی‌پور کارشناس مسائل مالیاتی در گفتگو با فرارو با اشاره به اینکه در اقتصاد ایران بیش از ۴۰ درصد بخش‌های مختلف فرار مالیاتی دارند، گفت: در کشورهای پیشرفته نرخ فرار مالیاتی ۲۰ درصد است و این یک استاندارد است، اما در کشورمان به دلیل اقتصاد زیر زمینی و فسادی که به صورت سیستماتیک وجود دارد، طبعاً مالیات ستانی با نقایص بسیاری روبرو است، یک مثال ساده در این زمینه، شما کافی است یک چرخ‌چی در بازار تهران بزنید و ببینید چند فروشنده به شما فاکتور خریدی ارائه می‌کنند که دارای کد اقتصادی است.

وی افزود: در اقتصاد ایران دینفعان این حوزه مدام به فکر این هستند که به چه طریقی می‌توانند از دادن مالیات شانه خالی کنند، شما ببینید، تا چه میزان معاملات تلفنی در بخش‌ها و صنوف مختلف انجام می‌شود بدون اینکه، این داد و ستدها ثبت شود، طبعاً تا زمانیکه چیزی ثبت نشود، مالیات نیز نمی‌توان اخذ کرد، بنابراین سیستم مشکل دارد، که تا این حد قانون شکنی انجام می‌شود.

غیبی‌پور اظهار داشت: نکته جالب این است که عکس این موضوع نیز وجود دارد، در یک زمانی نیز شخص می‌خواهد مالیات خود را بپردازند، اما آنقدر بروکراسی اضافی و بیپهوده وجود دارد که به معنای واقعی کلمه مودی مالیاتی را گیج و سردرگم می‌کند تا آخر سر فرد عطای پرداخت مالیات را به لقایش ببخشد و او نیز مالیات ندهد، به واقع بستر قانونی مالیات ستانی در کشور با ایرادات جدی روبرو است، که این مسائل باید اصلاح شود.

این کارشناس امور مالیاتی عدم در اختیار داشتن سامانه‌های جامع اطلاعاتی را ضعف بزرگ نظام مالیاتی کشور دانست و بیان داشت: زمانیکه شما سیستم‌های اطلاعاتی جامع و به روزی در اختیار نداشته باشید، به تبع آن نیز افراد زیادی از تور مالیاتی شما خارج می‌شوند، که همین مسئله فرار مالیاتی را تشدید می‌کند، یکی از بسترهایی که این موضوع را کاهش می‌دهد، استفاده از ابزارهای نوین است، چندین سال می‌شود که صندوق‌های مکانیزه فروشگاهی در اختیار صنوف مختلف قرار گرفته، اما هر باز به انحاء مختلف مشاغل از زیر بار این موضوع شانه خالی می‌کنند، مسئله مالیات پزشکان و معضلات مرتبط با آن مصداق عینی این موضوع است.

وی همچنین با اشاره به اینکه کیفیت رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی از سوی ماموران میمزی نیز در جلوگیری از فرار مالیاتی موثر است، اضافه کرد: در بعضی از اوقات مشاهده می‌شود که این رسیدگی‌ها با دقت و کیفیت لازم و مطلوب انجام نمی‌شود که همین مسئله مشکلات فراوانی را به دنبال دارد، اصولاً مالیات بریدن در ایران بر اساس گفتگو و چانه‌زنی است که روشی سنتی محسوب می‌شود، به طور قطع این مسئله همراه با مشکلات بسیاری است و می‌تواند باعث فرار مالیاتی شود، اما اگر بر اساس سامانه‌های جامع اطلاعاتی، داده‌های مختلف در یک جا جمع‌آوری شود، می‌توان مالیات حقه هر فرد یا شرکت و بنگاهی را به صورت عادلانه تعیین کرد و آن را ستاند.

مردم همچنان بلاتکلیف هستند

شرکت سپرده گذاری به صدور اطلاعیه مذکور اکتفا کرد و در حالی که به نظر می‌رسید سهامداران می‌توانند با مراجعه حضوری، پیگیر وضعیت فروش سهام خود باشند، پیگیری‌های خبرنگار مهر از شرکت سپرده گذاری مرکزی حاکی از آن است که سهامداران از سه راه ۱- مرکز تماس کارگزاری یا ۲- چت آنلاین یا ۳- سامانه سهام عدالت برای پیگیری سهام خود اقدام کنند. این در حالی است که بررسی‌های میدانی خبرنگار مهر نشان می‌دهد اولاً بسیاری از کارگزاری‌ها چت آنلاین ندارند، دوما خطوط آنها نیز به قدری شلوغ است که گزارش مشکل فروش سهام عدالت از این طریق نیز منتفی به نظر می‌رسد اما برخی از کارگزاری‌ها امکانی را فراهم کرده‌اند که مبلغ واریزی به حساب هر فرد را نمایش می‌دهد که باید اولاً برای تمام کارگزاری‌ها ایجاد شود دوما تعداد سهام فروخته شده نیز در آن جدول نمایش داده شود.

با وجود مشکلات فعلی، آزادسازی ۳۰ درصد دیگر از سهام چه لزومی دارد؟

با وجود این مشکلات، رئیس جمهور از آزادسازی ۳۰ درصد دیگر از سهام عدالت در عید سعید غدیر خبر داده است. وی در جلسه هیئت دولت گفت: علاوه بر ۳۰ درصد سهام عدالت آزاد شده، ۳۰ درصد در عید غدیر و ۴۰ درصد دیگر در ۲۲ بهمن آزادسازی خواهد شد.

مدیر عامل سازمان بورس اوراق بهادار نیز گفته است: مقرر شد کسانی که روش مستقیم را در آزاد سازی سهام عدالت انتخاب کردند بتوانند بعد از عید ۶۰ درصد، حق فروش داشته باشند.

تصمیم به آزاد سازی ۳۰ درصد دیگر از سهام عدالت در حالی است که بسیاری از سهامداران برای فروش همان ۳۰ درصد نخست نیز با مشکل مواجه هستند و در حالی که انتظار دارند وجه حاصل از فروش سهام طرف ۴۸ ساعت پس از ثبت سفارش به حساب بانکی شان واریز شود اما پس از یک الی دو ماه ارقامی قطره چکانی دریافت می‌کنند. بر این اساس ضروری است دولت پیش از آزادسازی ۳۰ درصد دیگر از سهام عدالت، مکانیزمی سریع و شفاف برای فروش سهام عدالت طراحی و پیاده سازی کند تا سهامداران برای فروش سهام عدالت دچار سردرگمی نشوند.

سوءاستفاده برخی سازمان‌ها به نفع زمین خواران

دهند، به طور مثال شاهدیم که ادارات برق، آب و گاز به این نوع ساخت و سازها خدمات می دهند، وقتی بررسی می کنیم، می بینیم آن ها از یک قانون برای این اقدام سوء استفاده می کنند. طبق قانون مذکور مثلاً یک فرد روستایی ملکی در آن منطقه اما خارج از طرح هادی دارد، اما طرح هادی در حال اجرا بوده و در آینده ای نزدیک این ملک جزء طرح می شود، حال بر اساس این قانون، فرد مذکور می تواند با ارائه تمهد، درخواست دریافت خدمات آب، برق و گاز کند، حلال سازمان های خدمات رسان ازاین قانون سوء استفاده کرده و نسبت به ارائه خدمات و ساخت و سازهای غیرمجاز در اطراف کلاتشهرها مانند تهران اقدام می کنند.
عنايستاني يادآور شد: نظر مقنن این بوده که مشکل یک روستایی در منطقه ای دورافتاده حل شود، اما در اجرا، دستگاه های مجری از قوانین به نفع زمین خواران و متخلفان سوء استفاده می کنند، لذا این ساختارها و مشکلات باید اصلاح شود.

قضائیه به صورت مستقیم به این مسئله ورود کند.

وی افزود: نهادهایی مانند منابع طبیعی و مسکن و شهرسازی به هیچ عنوان نباید اجازه بدهند که اراضی عمومی تحت هر عنوانی به تصرف در بیاید که پس از دستگاه قضا با متخلفان برخورد کند، من با تخریب و تنبیه زمین خواران موافق هستم اما این پدیده از زمان آغاز باید متوقف شود. به گفته وی، مدیران و افرادی که در نظارت و کنترل قصور کرده و موجب می شوند که حرم و منابع طبیعی کشور به هدر برود، باید قطعاً پاسخگو باشند. به طور حتم یک ویلا، یک شبه از زمین بیرون نمی آید که دستگاه های نظارتی نتوانند با آن برخورد کنند. ساخت و ساز غیرمجاز چندین سال طول می کشد، حال چرا در این مدت زمان نمی توانند جلوی بروز تخلف را بگیرند.

نماینده مردم در مجلس یازدهم به خانه ملت گفت: در شرایط کنونی برخی سازمان های ارائه خدمات به ساخت و ساز غیرمجاز نیز خدمات می